

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI.410.001.03.2021

Aleksandra Marcinkowska
Dyrektor
Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach
ul. Wincentego Witosa 86
25-561 Kielce

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/001 Wykonanie budżetu państwa w 2020 r. – wykorzystanie dotacji celowych z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych przez wojewódzkie urzędy pracy na: wsparcie dla przedsiębiorców na ochronę miejsc pracy oraz świadczenia na rzecz ochrony miejsc pracy na dofinansowanie wynagrodzenia pracowników nieobjętych przestojem, przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach (dalej również: WUP lub Urząd), 25-561 Kielce, ul. Wincentego Witosa 86
Kierownik jednostki kontrolowanej	Aleksandra Marcinkowska, Dyrektor WUP, od 21 sierpnia 2019 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontrolerzy	1. Barbara Jaros, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/8/2021 z 12 stycznia 2021 r. 2. Arkadiusz Pawlik, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/13/2021 z 15 lutego 2021 r.

(akta kontroli str. 1-2, 815-816)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny pod względem legalności, gospodarności i rzetelności wykorzystania przez WUP w Kielcach dotacji celowej z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (dalej: FGŚP lub Fundusz), otrzymanej na wypłatę – na podstawie art. 15g oraz art. 15gg ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych ² (dalej: ustawa o COVID-19) – świadczeń na rzecz ochrony miejsc pracy, w związku ze spadkiem obrotów gospodarczych w następstwie wystąpienia COVID-19.
Zakres kontroli	Podstawą sformułowania oceny były ustalenia dokonane w wyniku analizy wykorzystania dotacji celowej ze środków FGŚP, przeznaczonych na: – wsparcie dla przedsiębiorców na ochronę miejsc pracy, poprzez dofinansowanie wynagrodzeń pracowników objętych przerwami w świadczeniu usług lub obniżonym wymiarem czasu pracy oraz opłacenie składek na ubezpieczenia społeczne należnych od pracodawcy, przyznawane na podstawie art. 15g ustawy o COVID-19 ³ ;

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1842, ze zm.

³ Dodanego z dnia 31 marca 2020 r. przez art. 1 pkt 14 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r. poz. 568).

Z dniem 1 kwietnia 2020 r. – zmianą wprowadzoną przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r. poz. 695) – katalog podmiotów uprawnionych do otrzymania wsparcia z art. 15g ustawy o COVID-19 został rozszerzony o organizacje pozarządowe i inne jednostki prowadzące działalność pożytku publicznego oraz państwowe osoby prawne. Ostatnia kategoria podmiotów została usunięta z grupy objętych art. 15g ust. 1 ustawy o COVID-19 z dniem 16 maja 2020 r., na mocy zmiany dokonanej przez art. 46 pkt 10 ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r. poz. 875). Z dniem 24 czerwca 2020 r. – zmianą wprowadzoną przez art. 77 pkt 13 lit. a ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu

- świadczenia na rzecz ochrony miejsc pracy, tj. dofinansowanie wynagrodzenia pracowników nieobjętych przestojem, przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy oraz opłacenie składek na ubezpieczenia społeczne należnych od pracodawcy, przyznawane na podstawie art. 15gg ustawy o COVID-19⁴.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego.*

III. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W Urzędzie prawidłowo oraz rzetelnie rozpatrywano składane w nim wnioski o udzielenie wsparcia na ochronę miejsc pracy w związku z wystąpieniem COVID-19. Podstawę przesyłanych przez WUP do dysponenta Funduszu zapotrzebowań na środki z FGŚP stanowiły wyłącznie wnioski zaakceptowane do dofinansowania. Badanie 80 z 1747 (4,6%) rozpatrzonych pozytywnie wniosków, na podstawie których wypłacono 100 018,1 tys. zł (48,7% środków przekazanych beneficjentom w 2020 r.) wykazało, że kwotę tą przeznaczono na wsparcie uprawnionych podmiotów, spełniających wymogi określone w art. 15g i art. 15gg ustawy o COVID-19. Przyznawane wnioskodawcom środki finansowe były im niezwłocznie przekazywane. Wpływające do WUP rozliczenia przekazanej pomocy poddawano kompleksowej weryfikacji, jednak w 37 z 40 (92,5%) objętych szczegółowym badaniem przypadków, w których – stosownie do wymogu wynikającego z art. 15g ust. 17b pkt 1 ustawy o COVID-19 – wstępna weryfikacja rozliczenia powinna zostać przeprowadzona w ciągu 60 dni od upływu terminu na jego złożenie, Urząd nie zdołał terminowo wykonać wszystkich objętych nią czynności.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu faktycznego

W związku z wprowadzoną 31 marca 2020 r. możliwością ubiegania się przez przedsiębiorców o przyznanie wsparcia ze środków FGŚP Dyrektor WUP, w drodze zarządzeń⁶, ustalił szczegółowe zasady kontroli i obiegu dokumentów księgowych dotyczących realizacji świadczeń na podstawie przepisów ustawy o COVID-19 (dalej: *Instrukcja COVID-19*). Według tej instrukcji komórkami organizacyjnymi odpowiedzialnymi za realizację zadań związanych z udzielaniem ww. pomocy były Zespół ds. Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (dalej: Zespół ds. FGŚP) oraz Wydział Budżetu i Finansów (dalej: WBiF). Załączniki do niej to m.in.:

- *Lista sprawdzająca kompletność i prawidłowość dokumentacji przed podpisaniem umowy o wypłatę świadczeń wymaganej przy składaniu wniosku*

w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz. U. z 2020 r. poz.1086) – katalog podmiotów uprawnionych do otrzymania wsparcia z art. 15g ustawy o COVID-19 został rozszerzony o instytucje kultury i kościelne osoby prawne.

⁴ Dodanego z dniem 24 czerwca 2020 r. przez art. 77 pkt 16 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19. Podmiotami uprawnionymi do otrzymania pomocy z art. 15gg ustawy o COVID-19 są podmioty wskazane w art. 15g ust. 1, to jest przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i inne jednostki prowadzące działalność pożytku publicznego, instytucje kultury oraz kościelne osoby prawne.

⁵ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2020 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁶ Tj. wydanego w dniu 30 kwietnia 2020 r. zarządzenia nr 20/2020 w sprawie wprowadzenia Instrukcji kontroli i obiegu dokumentów księgowych w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Kielcach, dot. realizacji świadczeń ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych na dofinansowanie wynagrodzenia pracowników objętych przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy, w następstwie wystąpienia COVID-19 (z mocą wsteczną od 1 kwietnia 2020 r.), zastąpionego zarządzeniem nr 37/2020 z dnia 24 sierpnia 2020 r. (z mocą wsteczną od 1 lipca 2020 r.), a następnie zarządzeniem nr 55/2020 z dnia 16 listopada 2020 r.

o przyznanie świadczeń na dofinansowanie wynagrodzeń pracowników objętych przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy w następstwie wystąpienia COVID-19 (załącznik nr 1a);

- Lista sprawdzająca kompletność i prawidłowość dokumentacji przed akceptacją wniosku na dofinansowanie wynagrodzenia pracowników nieobjętych przestojem, przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy w związku ze spadkiem obrotów gospodarczych w następstwie wystąpienia COVID-19 (załącznik nr 1c – od 1 lipca 2020 r.);*
- Informacja nr .../20... nt. rozliczenia zwrotu wypłaconych świadczeń (...) oraz należności ubocznych (załącznik nr 2), a także Informacja korygująca nr ... do Informacji nr .../20... nt. rozliczenia zwrotu wypłaconych świadczeń (...) oraz należności ubocznych (do 15 listopada 2020 r. załącznik nr 3, następnie – załącznik nr 2A);*
- Informacja nr .../20... nt. naliczenia do zwrotu wypłaconych świadczeń (...) oraz należności ubocznych, a także Informacja korygująca nr ... do Informacji nr .../20... nt. rozliczenia zwrotu wypłaconych świadczeń (...) oraz należności ubocznych (od 16 listopada 2020 r. odpowiednio załącznik nr 3 i nr 3A);*
- Wykaz osób upoważnionych do składania podpisów na dowodach/ dokumentach księgowych dotyczących realizacji zadań (...) w zakresie wypłaty świadczeń – COVID-19, o których mowa w Instrukcji COVID-19 (załącznik nr 5);*
- Schemat obiegu dokumentów dotyczących wypłaty ze środków FGŚP świadczeń, o których mowa [w ustawie] z dnia 2 marca 2020 r. (...) w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Kielcach (załącznik nr 6);*
- Terminarz spływu do Wydziału Budżetu dokumentów dotyczących wypłaty ze środków FGŚP świadczeń, o których mowa w ustawie z dnia 2 marca 2020 r. (...) (załącznik nr 7).*

Z instrukcji wynika w szczególności, że kompletny wniosek o pomoc, wraz z listą sprawdzającą wypełnioną przez pracowników Zespołu ds. FGŚP, w terminie do 5 dni roboczych od dnia wpływu, powinien zostać przekazany do WBiF, którego pracownicy niezwłocznie po dokonaniu kontroli formalno-rachunkowej zobowiązani są do ujęcia go w zapotrzebowaniu zgłaszanym do dysponenta Funduszu (wniosku o przyznanie limitu na środki finansowe FGŚP). Otrzymane przez WUP środki WBiF powinien niezwłocznie, w miesięcznych transzach, przekazywać na rachunek wnioskodawcy, jednak wypłatę musi poprzedzać pisemna informacja z Zespołu ds. FGŚP w zakresie zaistnienia bądź braku okoliczności wpływających na wysokość i zasadność przekazania środków finansowych.

(akta kontroli str. 3-110)

W kontrolowanym okresie realizacją zadań objętych przedmiotem kontroli zajmowało się łącznie 33 pracowników WUP, w tym 25 wykonywało zadania przypisane Zespołowi ds. FGŚP, do którego czasowo – w miarę potrzeb – przesuwani byli pracownicy innych komórek organizacyjnych Urzędu.

(akta kontroli str. 117-482)

Do dnia 31 grudnia 2020 r. na wypłatę pomocy, o której mowa w art. 15g i art. 15gg ustawy o COVID-19, Urząd otrzymał środki w łącznej wysokości 213 677,8 tys. zł, w tym 213 529,7 tys. zł (99,9%) na wsparcie przedsiębiorców. Wartość świadczeń przekazanych beneficjentom do końca roku wyniosła 205 195,0 tys. zł, z czego 205 046,9 tys. zł (99,9%) otrzymali przedsiębiorcy, natomiast 148,1 tys. zł (0,1%) instytucje kultury. Kwota niewykorzystanych środków zwróconych do 31 grudnia 2020 r. na rachunek Urzędu (bez uwzględnienia odsetek) wynosiła 10 497,2 tys. zł i stanowiła 5,1% wypłaconego wsparcia. Tym samym do końca 2020 r. na ochronę miejsc pracy wykorzystane zostały środki w łącznej wysokości 194 697,8 tys. zł,

(194 549,7 tys. zł przez przedsiębiorców, 148,1 tys. zł przez instytucje kultury), stanowiące 94,9% wypłaconego wsparcia.

Wsparcie dla przedsiębiorców na ochronę miejsc pracy – na dofinansowanie wynagrodzenia pracowników objętych przerwami ekonomicznymi albo obniżonym wymiarem czasu pracy (art. 15g ust. 1 i 2 ustawy o COVID-19)

W 2020 r. na wypłatę wsparcia, o którym mowa w art. 15g ustawy o COVID-19 Urząd – na podstawie składanych do dysponenta FGŚP zapotrzebowań na środki, sporządzanych w oparciu o zestawienie zaakceptowanych do dofinansowania wniosków⁷ – otrzymał łącznie kwotę 125 228,9 tys. zł.

(akta kontroli str. 486-488, 500-507)

Do 31 grudnia 2020 r. do WUP wpłynęło ogółem 2013 wniosków o udzielenie wsparcia z art. 15g ustawy o COVID-19, z tego 1888 (93,8%) zostało złożonych w postaci elektronicznej, zaś 125 (6,2%) w formie papierowej. W systemie WUP-Viator zarejestrowanych było 1920 spośród 2013 ww. wniosków (tj. 95%), w tym wszystkie wnioski złożone w postaci elektronicznej oraz 32 zaakceptowane do dofinansowania wnioski złożone w formie papierowej (tj. 25,6% wniosków składanych bezpośrednio w siedzibie WUP).

(akta kontroli str. 115, 731-732)

W piśmie do dyrektorów wojewódzkich urzędów pracy⁸ podsekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zwracała się z prośbą o wprowadzenie do systemu VIA-WOMP danych dotyczących wszystkich wniosków, niezależnie od formy ich wpłynięcia, w terminie do dnia 21 kwietnia 2020 r., a także o *dalsze bieżące wprowadzanie danych dotyczących wszystkich wpływających wniosków oraz aktualizowanie wszystkich danych i etapów ich rozpatrywania na zakończenie każdego dnia pracy.*

Dyrektor WUP zapytana o przyczyny, dla których do systemu WUP-Viator nie wprowadzano wszystkich wniosków złożonych w formie papierowej, a jedynie te z nich, które zostały zaakceptowane do udzielenia wsparcia z art. 15g ustawy o COVID-19 wyjaśniła: *W terminach późniejszych niż pismo z dnia 17.04.2020 r. odbywały się telekonferencje oraz przeprowadzane były szkolenia dla pracowników realizujących zadania wynikające z ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (...) przez ówczesny departament informatyki Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej. Z relacji pracowników w nich uczestniczących wynika, iż ze strony Ministerstwa był jasny i jednoznaczny przekaz dotyczący wprowadzania do systemu WUP-Viator jedynie wniosków papierowych zaakceptowanych pozytywnie. Takie stanowisko (uzgodnione również z Dyrektorami Wojewódzkich Urzędów Pracy) było uzasadnione zwłaszcza biorąc pod uwagę obciążenie pracą wszystkich pracowników oraz czasochłonność ręcznego wprowadzenia do systemu wszystkich złożonych wniosków, w tym błędnych (często składanych wielokrotnie przez tego samego wnioskodawcę) oraz skierowanych niezgodnie z właściwością.*

(akta kontroli str. 811-813)

⁷ W 2020 r. (w miesiącach od kwietnia do czerwca) Urząd przekazał ogółem 41 zapotrzebowań związanych z wnioskami o wsparcie z art. 15g ustawy o COVID-19.

⁸ Pismo znak DF.III.058.13.2020.PP z 17 kwietnia 2020 r.

Na koniec 2020 r. rozpatrzono 1917 wniosków⁹ (95,2%): 1809 ze złożonych drogą elektroniczną oraz 108 ze złożonych w formie papierowej¹⁰ (tj. odpowiednio 95,8% i 86,4%), z czego:

- 774 wnioski (742 elektroniczne i 32 papierowe), tj. 40,4%, zaakceptowano do dofinansowania,
- 1143 wnioski (1067 elektronicznych i 76 papierowych), tj. 59,6%, zostały rozpatrzone negatywnie.

Duża skala wniosków odrzuconych wynikała z faktu, że wnioskodawcy składali wnioski wadliwe (niekompletne, bądź zawierające błędy obliczeniowe), stąd w większości przypadków wniosek zaakceptowany do dofinansowania poprzedzony był przynajmniej jednym wnioskiem rozpatrzonym negatywnie.

Do końca 2020 r. nie rozpatrzono 96 wniosków (79 złożonych w formie elektronicznej, 17 – w postaci papierowej), tj. 4,8% ogółu wniosków o przyznanie pomocy z art. 15g ustawy o COVID-19¹¹.

W przypadku rozpatrzonych negatywnie oraz pozostawionych bez rozpatrzenia wniosków złożonych w formie elektronicznej system WUP-Viator automatycznie generował informację w tym zakresie i przekazywał ją wnioskodawcy, natomiast w odniesieniu do wniosków składanych w postaci papierowej pracownicy WUP (Zespołu ds. FGŚP) informowali wnioskodawców o tym fakcie telefonicznie lub mailowo.

(akta kontroli str. 115, 731-732, 739-798)

Do 31 grudnia 2020 r. z 620 wnioskodawcami podpisano 774 umowy o wsparcie z art. 15g ustawy o COVID-19 (w tym 770 umów z 616 przedsiębiorcami). Kwota wsparcia wypłaconego do końca 2020 r. wynosiła 124 221,0 tys. zł (z tego 124 072,9 tys. zł przekazano przedsiębiorcom, a 148,1 tys. zł instytucjom kultury) i stanowiła ona 99,2% środków zapotrzebowanych na podstawie pozytywnie rozpatrzonych wniosków. Jak wyjaśniła główna księgowa WUP *kwota faktycznie wypłacona poszczególnym beneficjentom nie zawsze pokrywała się z zapotrzebowaniem, z uwagi na rezygnacje beneficjentów z całej wypłaty środków bądź poszczególnych transz. Sporządzano wówczas aneksy do umów.*

Na dzień 31 grudnia 2020 r. kwota niewykorzystanych środków zwróconych na rachunek WUP (bez uwzględnienia odsetek) wynosiła 10 188,0 tys. zł¹² i stanowiła 8,2% wypłaconego wsparcia. Tym samym do końca 2020 r. beneficjenci pomocy z art. 15g ustawy o COVID-19 wykorzystali na ochronę miejsc pracy środki w łącznej wysokości 114 033,0 tys. zł (w tym 113 884,8 tys. przedsiębiorcy), stanowiące 91,8% wsparcia wypłaconego z tego tytułu. Według stanu na 31 grudnia 2020 r. nie wystąpiły zobowiązania z tytułu podpisanych umów.

Jak wyjaśniła p.o. kierownika Zespołu ds. FGŚP zwroty dokonywane przez beneficjentów na rachunek Urzędu dotyczyły przede wszystkim środków niewykorzystanych wskutek absencji pracowników, na których pobrano pomoc (wynagrodzenia chorobowe, zasiłki płatne ze środków ZUS) jak również w związku z ustaniem bądź rozwiązaniem umowy o pracę (na wniosek pracownika), a także składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, o które beneficjent wnioskował, a z opłacenia których w okresie pobierania świadczeń został zwolniony na

⁹ Z tego 610 (31,8%) rozpatrzono w kwietniu, 788 (41,1%) w maju, 364 (19,0%) w czerwcu, 117 (6,1%) w lipcu, 19 (1,0%) w sierpniu, sześć (0,3%) we wrześniu, jeden (0,1%) w październiku, siedem (0,4%) w listopadzie i pięć (0,3%) w grudniu.

¹⁰ Z tego 20 w kwietniu, 72 w maju, 11 w czerwcu, cztery w lipcu i jeden w sierpniu.

¹¹ Były to składane elektronicznie wnioski posiadające w systemie WUP-Viator status „bez rozpatrzenia” (78 wniosków) i „nierozpatrzony” (jeden wniosek), a także składane w postaci papierowej wnioski, które w rejestrze – prowadzonym przez WUP w programie Excel – miały status „wycofany/bez rozpatrzenia” (10 wniosków) lub „bez rozpatrzenia” (siedem wniosków).

¹² Na dzień 31 stycznia 2021 r. było to 10 275,3 tys. zł, tj. 87,3 tys. zł więcej niż na koniec 2020 r.

podstawie art. 31zo ustawy o COVID-19 (w szczególności w związku ze zmianą przepisów).

(akta kontroli str. 486-487, 510-596, 706-707, 719-720)

Do dnia 29 stycznia 2021 r. do Urzędu nie wpłynęła żadna skarga dotycząca rozpatrywania wniosków o przyznanie wsparcia z art. 15g ustawy o COVID-19, ani związana z wypłatami tego wsparcia.

(akta kontroli str. 486, 711)

Jak wynika z informacji przekazanej przez p.o. kierownika Zespołu ds. FGŚP weryfikacja wywiązywania się przez przedsiębiorców ze zobowiązania do wypłaty wynagrodzeń pracownikom objętym wnioskami o pomoc dokonywana była w ramach przeprowadzania wstępnej kontroli składanych w Urzędzie dokumentów rozliczeniowych – poprzez analizę list płac oraz wyciągów bankowych potwierdzających: przekazanie dofinansowania do wynagrodzeń wszystkim pracownikom ujętym we wniosku za objęty nim okres, a także odprowadzenie zaliczek na podatek dochodowy oraz składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne.

(akta kontroli str. 710)

Według stanu na dzień 29 stycznia 2021 r. WUP nie przeprowadził żadnej kontroli w zakresie przestrzegania przez beneficjentów pomocy z art. 15g ustawy o COVID-19 postanowień zawartych umów, w tym wydatkowania przyznanych nimi środków zgodnie z ustalonymi warunkami oraz właściwego udokumentowania wykorzystania tych środków. W § 4 ust. 2 zawieranych umów przewidziano, że kontrole takie mogą być przeprowadzane do upływu trzech lat od złożenia przez beneficjenta w WUP dokumentów potwierdzających prawidłowość wykorzystania otrzymanej pomocy oraz zatrudnienie pracowników, na których otrzymał świadczenie, przez okres pobierania tego świadczenia.

(akta kontroli str. 486, 710)

Spośród 2013 wniosków o udzielenie wsparcia z art. 15g ustawy o COVID-19, które wpłynęły do WUP w 2020 r., szczegółowym badaniem objęto:

- 10 rozpatrzonych negatywnie wniosków złożonych przez przedsiębiorców;
- 40 zaakceptowanych do dofinansowania, złożonych przez przedsiębiorców wniosków opiewających na kwotę 67 565,3 tys. zł, na podstawie których wypłacono środki w łącznej wysokości 56 868,4 tys. zł, w tym:
 - 20 złożonych w formie elektronicznej i opiewających na kwotę 67 222,8 tys. zł, wniosków, na podstawie których wypłacono środki w łącznej wysokości 56 528,0 tys. zł;
 - 20 złożonych w formie papierowej i opiewających na kwotę 342,5 tys. zł, wniosków, na podstawie których wypłacono środki w łącznej wysokości 340,4 tys. zł.

Na 31 grudnia 2020 r. nie było nierozpatrzonych wniosków o wsparcie z art. 15g ustawy o COVID-19.

W przypadku 10 niezaakceptowanych wniosków stwierdzono, iż czas jaki upłynął od momentu ich wpływu do Urzędu do rozpatrzenia oraz do dnia poinformowania przedsiębiorcy o negatywnym rozpoznaniu wniosku nie przekraczał siedmiu dni. Brak akceptacji wniosku każdorazowo był uzasadniony i wynikał głównie z błędów formalnych (najczęściej: niepoprawnego okresu wnioskowania i błędnej informacji o skorzystaniu ze zwolnień z ZUS). WUP każdorazowo informował przedsiębiorcę o możliwości ponownego złożenia prawidłowo wypełnionego wniosku lub ubiegania się o dofinansowanie wynikające z art. 15gg ustawy o COVID-19.

W odniesieniu do 40 wniosków zaakceptowanych w 2020 r. do dofinansowania kontrola wykazała, w szczególności, że:

- we wszystkich przypadkach zostały one rozpatrzone przez WUP w terminie nieprzekraczającym 14 dni;
- do wniosków przedsiębiorcy załączali m.in. kopie porozumień zawartych z przedstawicielami pracowników wraz z wykazem osób uprawnionych do otrzymania świadczeń wypłacanych z FGŚP oraz umowę o wypłatę świadczeń na rzecz ochrony miejsc pracy ze środków FGŚP na dofinansowanie wynagrodzenia pracowników objętych przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy, w następstwie wystąpienia COVID-19;
- wnioski złożone w formie papierowej wynikały z decyzji przedsiębiorcy;
- każdy wniosek był szczegółowo weryfikowany przez pracowników Zespołu ds. FGŚP – zgodnie z procedurą opisaną w przyjętej *Instrukcji COVID-19* (w oparciu o listę sprawdzającą stanowiącą załącznik 1a do tej instrukcji) – w tym m.in. pod względem spełniania przez przedsiębiorcę kryteriów wsparcia wynikających z art. 15g ust. 1, 3 i 9 (sprawdzano informacje o przedsiębiorcy w KRS lub CEiDG, zgodność danych w REGON i NIP, weryfikowano rachunek bankowy; na podstawie złożonych oświadczeń stwierdzano wystąpienie spadku obrotów oraz czy wnioskodawca nie zalegał z regulowaniem zobowiązań podatkowych, składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, FGŚP, Fundusz Pracy albo Fundusz Solidarnościowy, a także czy nie zachodzą wobec niego przesłanki do ogłoszenia upadłości), jak również ustalonego w art. 15g ust. 11 wymogu zawarcia porozumienia w zakresie obniżenia czasu pracy/ objęcia pracowników przestojem ekonomicznym; weryfikowano też kompletność wniosku – poprzez sprawdzenie czy zawiera on wszystkie wymagane elementy;
- wypłata wsparcia następowała zawsze na warunkach określonych w podpisanej z przedsiębiorcą umowie, w dniu jej zawarcia (całość środków lub pierwsza transza), przy czym podpisanie umowy następowało nie później niż osiem dni od dnia rozpatrzenia wniosku;
- weryfikację spełnienia przez przedsiębiorcę zobowiązania wypłaty wynagrodzeń pracownikom przeprowadzano sprawdzając przedkładane listy płac za miesiące, których dotyczyło dofinansowanie, przelewy bankowe potwierdzające zapłatę wynagrodzenia oraz odprowadzenie należnego podatku do Urzędu Skarbowego i ewentualnie opłacenie należnych składek ZUS; ponadto każdorazowo pobierano od przedsiębiorcy oświadczenie, że w okresie pobierania świadczeń z FGŚP nie wypowiedział umów o pracę;
- przedsiębiorcy nie zawsze terminowo przekazywali do WUP stosowne rozliczenie wykorzystania wsparcia, a także nie w każdym przypadku dokonywali zwrotu niewykorzystanych środków w wymaganym terminie; na 40 objętych analizą wniosków terminowe rozliczenie zostało złożone w 22 przypadkach (55%); w sytuacjach nieprzekazania przez beneficjentów rozliczenia wsparcia w ciągu 30 dni od zakończenia okresu jego pobierania pracownicy WUP wzywali ich do złożenia tego rozliczenia;
- na 35 przedsiębiorców zobowiązanych do zwrotu niewykorzystanych środków 20 (57%) zrobiło to terminowo i w całości, dwóch (6%) zwróciło większość środków w wymaganym terminie, a 13 (37%) po terminie; nie stwierdzono przypadków niewywiązania się z obowiązku zwrotu do WUP niewykorzystanych środków;
- dla 39 z 40 przedsiębiorców termin na złożenie rozliczenia – przesądzający o istnieniu po stronie WUP, wprowadzonego z dniem 24 czerwca 2020 r. przez art. 15g ust. 17b pkt 1 ustawy o COVID-19¹³, obowiązku dokonania wstępnej

¹³ Dodany do ustawy o COVID-19 przez art. 77 pkt 13 lit. I ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19.

- weryfikacji rozliczenia w ciągu 60 dni od upływu terminu do jego złożenia – przypadał po tej dacie, zaś w jednym przypadku przed nią;
- na 39 przypadków, w których miał zastosowanie art. 15g ust. 17b pkt 1 ustawy o COVID-19: w dwóch (5,1%) WUP przeprowadził wstępną weryfikację rozliczeń terminowo, natomiast w pozostałych 37 (94,9%) nie zakończył jej w ciągu 60 dni od upływu terminu do złożenia rozliczenia;
 - weryfikacja składanych w Urzędzie rozliczeń wykorzystanego wsparcia była przeprowadzana przy użyciu listy kontrolnej wstępnej weryfikacji rozliczenia otrzymanych środków na rzecz ochrony miejsc pracy z FGŚP, która – jak wyjaśniła Dyrektor WUP – powstała w celu ujednolicenia i usprawnienia procesu wstępnej weryfikacji dokonywanej przez pracowników Zespołu ds. FGŚP¹⁴; w szczególności weryfikację spełnienia przez przedsiębiorcę zobowiązania wypłaty wynagrodzeń pracownikom przeprowadzano sprawdzając przedkładane listy płac za miesiące, których dotyczyło dofinansowanie, przelewy bankowe potwierdzające zapłatę wynagrodzenia oraz odprowadzenie należnego podatku do Urzędu Skarbowego i ewentualnie opłacenie należnych składek ZUS; każdorazowo pobierano oświadczenie, że w okresie pobierania wsparcia z FGŚP przedsiębiorca nie wypowiedział umów objętym nim pracownikom;
 - nie stwierdzono przypadków wykorzystania wsparcia niezgodnie z jego przeznaczeniem.

(akta kontroli str. 725-730, 739-798)

Świadczenia na rzecz ochrony miejsc pracy – na dofinansowanie wynagrodzenia pracowników nieobjętych przestojem, przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy (art. 15gg ust. 1 i 2 ustawy o COVID-19)

W 2020 r. na wypłatę świadczeń, o których mowa w art. 15gg ustawy o COVID-19 Urząd – na podstawie składanych do dysponenta FGŚP zapotrzebowań na środki, sporządzanych w oparciu o zestawienie zaakceptowanych do dofinansowania wniosków¹⁵ – otrzymał łącznie kwotę 88 448,9 tys. zł.

(akta kontroli str. 486-500, 507-509)

Do 31 grudnia 2020 r. do WUP wpłynęło ogółem 1347 wniosków o udzielenie wsparcia z art. 15gg ustawy o COVID-19, wszystkie w formie elektronicznej. Na koniec roku rozpatrzono 975 wniosków (72,4%), z czego 973 wnioski (99,8%), złożone przez 755 przedsiębiorców, zostały zaakceptowane do dofinansowania, a dwa wnioski (0,2%), w tym jeden pochodzący od przedsiębiorcy, WUP rozpatrzył negatywnie.

Nierozpatrzone do końca 2020 r. wnioski w liczbie 372 stanowiły 27,6% ogółu złożonych wniosków o przyznanie pomocy z art. 15gg ustawy o COVID-19. Było wśród nich 431 wniosków posiadających w systemie WUP-Viator status „bez rozpatrzenia” lub „nierozpatrzony” (odpowiednio 332 i dziewięć) oraz 31 wniosków, które zostały rozpatrzone w pierwszej połowie stycznia 2021 r. i zaakceptowane do dofinansowania¹⁶.

(akta kontroli str. 116, 486, 597-705, 731-732)

Kwota świadczeń wypłaconych przedsiębiorcom do 31 grudnia 2020 r. wynosiła 80 974,0 tys. zł i stanowiła ona 91,5% środków zapotrzebowanych na podstawie

¹⁴ Lista kontrolna zawiera szczegółowe wskazówki do przeprowadzenia właściwej (kompletnej i poprawnej) weryfikacji wstępnej oraz zawiera elementy wykraczające poza ten typ weryfikacji.

¹⁵ W 2020 r. (w miesiącach od lipca do grudnia) Urząd przekazał ogółem 70 zapotrzebowań związanych z wnioskami o wsparcie z art. 15g ustawy o COVID-19.

¹⁶ Na 31 wniosków rozpatrzonych w styczniu 2021 r. jeden wpłynął 25 września 2020 r., a 30 – w drugiej połowie grudnia 2020 r., przy czym 13 z nich zostało rozpatrzonych w ciągu 7-22 dni od złożenia, zaś pozostałe 18 – w ciągu 2-13 dni od wpływu ostatniego dokumentu (kompletności wniosku).

pozytywnie rozpatrzonych wniosków o pomoc z art. 15gg ustawy o COVID-19. Kwota niewykorzystanych środków (bez odsetek) zwróconych na rachunek WUP wynosiła 309,1 tys. zł¹⁷ i stanowiła 0,4% przekazanego wsparcia. Tym samym do końca 2020 r. beneficjenci pomocy z art. 15gg ustawy o COVID-19 wykorzystali na rzecz ochrony miejsc pracy środki w łącznej wysokości 80 664,9 tys. zł, tj. 99,6% wypłaconego z tego tytułu wsparcia. Saldo zobowiązań Urzędu z tytułu pomocy przyznanej na podstawie art. 15gg ustawy o COVID-19 wynosiło na koniec 2020 r. 5804,9 tys. zł i wynikało – jak wyjaśniła główna księgowa WUP – z niewypłaconych drugich i trzecich transz pomocy, dla których terminy płatności przypadały już w 2021 r.

(akta kontroli str. 486-487, 708-709, 719-720)

Do dnia 29 stycznia 2021 r. do Urzędu nie wpłynęła żadna skarga dotycząca rozpatrywania wniosków o przyznanie świadczeń z art. 15gg ustawy o COVID-19, ani związana z wypłatami tego wsparcia.

(akta kontroli str. 486, 711)

Według stanu na dzień 29 stycznia 2021 r. WUP nie przeprowadził żadnej kontroli w zakresie prawidłowości wydatkowania środków Funduszu przyznanych na podstawie art. 15gg ustawy o COVID-19.

(akta kontroli str. 486, 710)

Spośród 1347 wniosków o udzielenie wsparcia z art. 15gg ustawy o COVID-19, które wpłynęły do WUP w 2020 r., szczegółowym badaniem objęto:

- jedyny rozpatrzony negatywnie wniosek złożony przez przedsiębiorcę;
- 10 złożonych przez przedsiębiorców wniosków nierozpatrzonych na dzień 31 grudnia 2020 r.;
- 40 zaakceptowanych do dofinansowania, złożonych przez przedsiębiorców wniosków opiewających na kwotę 44 438,3 tys. zł, na podstawie których wypłacono środki w łącznej wysokości 43 149,7 tys. zł.

W przypadku wniosku odrzuconego czas jaki upłynął od momentu wpływu do WUP kompletu dokumentów do negatywnego rozpatrzenia wniosku (wydania decyzji administracyjnej w tym przedmiocie) wynosił 22 dni¹⁸. Wnioskodawca został niezwłocznie powiadomiony o odrzuceniu jego wniosku¹⁹. Przyczyną braku akceptacji był fakt, że w okresie od kwietnia do czerwca 2020 r. wnioskodawca skorzystał na tych samych pracowników z dotacji na podstawie art. 15zzb ustawy o COVID-19 (dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń i należnych od nich składek ZUS ze środków Funduszu Pracy).

Z 10 wniosków nierozpatrzonych na koniec 2020 r. jeden wpłynął do WUP w dniu 30 października 2020 r., a pozostałe dziewięć między 23 a 31 grudnia 2020 r. Wszystkie te wnioski zostały w styczniu 2021 r. zaakceptowane do dofinansowania. W odniesieniu do wniosku z października czas, przez który pozostawał on bez rozpatrzenia wynosił 58 dni od momentu złożenia kompletu dokumentów (co wynikało z prowadzonego przez WUP postępowania wyjaśniającego, związanego z koniecznością ustalenia czy przedsiębiorca, wobec którego otwarto postępowanie sanacyjne jest niewypłacalny czy tylko zagrożony niewypłacalnością²⁰), zaś w przypadku wniosków z końca grudnia było to od jednego do 20 dni od złożenia poprawnego i kompletnego wniosku (w tym korekty).

¹⁷ Na dzień 31 stycznia 2021 r. było to 617,0 tys. zł, tj. 307,9 tys. zł więcej niż na koniec 2020 r.

¹⁸ Wniosek został złożony 23 października 2020 r., ostatnie dokumenty wpłynęły do WUP 25 listopada 2020 r., zaś decyzja została wydana 17 grudnia 2020 r.

¹⁹ Decyzję wysłano w dniu 21 grudnia 2020 r. listem poleconym za potwierdzeniem odbioru. Została ona odebrana dwa dni później.

²⁰ W tej sprawie Urząd m.in. zasięgał opinii prawnej, a także występował do Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii z prośbą o pomoc w interpretacji przepisów.

W odniesieniu do 40 wniosków zaakceptowanych w 2020 r. do dofinansowania kontrola wykazała, w szczególności, że:

- wszystkie zostały złożone do dyrektora wojewódzkiego urzędu pracy właściwego ze względu na siedzibę przedsiębiorcy;
- 38 z nich (95%) zostało rozpatrzonych w terminie nieprzekraczającym 14 dni, zaś kolejne dwa (5%) – przed upływem 30 dni²¹;
- każdy wniosek był szczegółowo weryfikowany przez pracowników Zespołu ds. FGŚP – zgodnie z procedurą opisaną w przyjętej *Instrukcji COVID-19* (w oparciu o listę sprawdzającą stanowiącą załącznik 1c do tej instrukcji) – w tym m.in.: pod względem spełniania przez przedsiębiorcę kryteriów dofinansowania, o których mowa w art. 15gg ust. 1 i 3 ustawy o COVID-19 (sprawdzano zgodność danych we wniosku z wydrukiem z KRS lub EDG, nazwę firmy, NIP, REGON, adres i czy podmiot jest aktywny; na podstawie złożonych oświadczeń stwierdzano wystąpienie spadku obrotów oraz czy wnioskodawca nie zalegał z regulowaniem zobowiązań podatkowych, składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, FGŚP, Fundusz Pracy lub Fundusz Solidarnościowy, a także czy nie zachodzą wobec niego przesłanki do ogłoszenia upadłości); weryfikowano również kompletność wniosku – poprzez sprawdzenie czy zawiera on wszystkie elementy wymagane przez art. 15gg ust. 9 i 10 ustawy o COVID-19;
- wszystkie wnioski – w oparciu o oświadczenie składane przez przedsiębiorcę – sprawdzano pod kątem ustalonego w art. 15gg ust. 7 ustawy o COVID-19 zakazu dofinansowania tych pracowników, którzy byli objęci dofinansowaniem na rzecz ochrony miejsc pracy (m.in. na podstawie art. 15g i art. 15zzb ustawy o COVID-19);
- w 35 przypadkach (87,5%) wsparcie zostało wypłacone w terminie do 14 dni od złożenia kompletnego wniosku, a w pozostałych pięciu (12,5%) przed upływem 30 dni²²;
- w jednym przypadku wnioskodawca cztery dni po otrzymaniu pierwszej transzy wsparcia zrezygnował z całości dofinansowania i w tym samym dniu, zgodnie z wymogiem art. 15gg ust. 23 ustawy o COVID-19, zwrócił otrzymane środki wraz z odsetkami²³; pozostałych 39 beneficjentów złożyło stosowne rozliczenie wykorzystanego wsparcia, przy czym 34 z nich (87,2%) zrobiło to w wynikającym z art. 15gg ust. 19 ustawy o COVID-19 terminie 30 dni od zakończenia okresu pobierania świadczeń, natomiast pięciu (12,8%) z przekroczeniem tego terminu (o 20, 23, 36, 54 i 123 dni);
- dla 38 z 39 przedsiębiorców, którzy złożyli rozliczenie wykorzystanej pomocy, termin na dokonanie tej czynności – przesądzający o istnieniu po stronie WUP, wynikającego z art. 15gg ust. 21 w zw. z art. 15g ust. 17b pkt 1 ustawy o COVID-19, obowiązku przeprowadzenia wstępnej weryfikacji rozliczenia w ciągu 60 dni – upływał przed 16 grudnia 2020 r. (tj. dniem od którego dla weryfikacji rozliczeń pomocy z art. 15gg ust. 1 i 2 zaczął obowiązywać 60-dniowy termin²⁴), zaś w jednym przypadku przypadał po tej dacie;
- weryfikacja składanych w Urzędzie rozliczeń wykorzystanego wsparcia była przeprowadzana przy użyciu listy kontrolnej wstępnej weryfikacji rozliczenia

²¹ Jeden w ciągu 15 dni, drugi w ciągu 21 dni.

²² W dwóch przypadkach 17 dni od wpływu wniosku do WUP oraz po jednym przypadku – w ciągu 16, 18 i 21 dni.

²³ Przedsiębiorca zawniósł o wycofanie wniosku, z uwagi na błędne wskazanie w nim liczby osób zatrudnionych.

²⁴ Zgodnie z brzmieniem art. 15gg ust. 21 ustawy o COVID-19 obowiązującym w okresie między 24 czerwca 2020 r. (wejście w życie art. 15gg ustawy o COVID-19) a 15 grudnia 2020 r., do rozliczenia przez wojewódzkie urzędy pracy przekazanych uprawnionym podmiotom świadczeń, o których mowa w ust. 1, i środków, o których mowa w ust. 2, należało stosować odpowiednio art. 15g ust. 17a stanowiący: *Zasady wypłaty i rozliczania świadczeń wypłacanych ze środków organizatora, o których mowa w ust. 1a, ustala organizator.*

otrzymanych środków na rzecz ochrony miejsc pracy z FGŚP; w szczególności weryfikację spełnienia przez przedsiębiorcę zobowiązania wypłaty wynagrodzeń pracownikom przeprowadzano sprawdzając przedkładane listy płac za miesiące, których dotyczyło dofinansowanie, przelewy bankowe potwierdzające zapłatę wynagrodzenia oraz odprowadzenie należnego podatku i ewentualnie opłacenie należnych składek ZUS; każdorazowo pobierano oświadczenie, że w okresie pobierania świadczeń z FGŚP przedsiębiorca nie wypowiedział umów objętym nimi pracownikom;

- na 39 przedsiębiorców, którzy złożyli rozliczenie wykorzystanego wsparcia dziewięciu (23,1%) uzyskało od WUP informację o wstępnej weryfikacji pozytywnej tego rozliczenia, kolejnych 25 (64,1%) zostało wezwanych do wyjaśnienia i/lub uzupełnienia brakujących danych lub załączników i/lub skorygowania danych w kalkulatorze rozliczeniowym, zaś w pięciu przypadkach (12,8%) wstępna weryfikacja nie została jeszcze zakończona (nie wypełniono ww. listy kontrolnej);
- na 34 przypadki, w których WUP – na dzień 18 lutego 2021 r.²⁵ – przeprowadził wstępną weryfikację złożonych rozliczeń wsparcia: w 13 (38,2%) odbyło się to do upływu 60 dni od terminu na złożenie rozliczenia, zaś w pozostałych 21 (61,8%) Urząd potrzebował na te czynności od 62 do 164 dni od upływu tego terminu²⁶; z kolei na pięć przypadków, w odniesieniu do których weryfikacja rozliczenia była w toku: w jednym (dotyczącym wniosku, dla którego termin złożenia rozliczenia upłynął po 16 grudnia 2020 r.) nie minęło jeszcze 60 dni na jej przeprowadzenie, natomiast w pozostałych czterech upłynęło od 80 do 120 dni²⁷;
- spośród 39 przedsiębiorców, którzy złożyli rozliczenie wykorzystanego wsparcia 36 (92,3%) było zobowiązanych do zwrotu niewykorzystanych środków; 26 (72,2%) zrobiło to w wymaganym terminie, a 10 (27,8%) z przekroczeniem tego terminu od jednego do 128 dni²⁸; w przypadku, w którym zwłoka była najdłuższa beneficjent został pisemnie wezwany przez WUP do złożenia rozliczenia już następnego dnia po upływie terminu na dokonanie tej czynności;
- nie stwierdzono wykorzystania środków niezgodnie z przeznaczeniem.

(akta kontroli str. 48-50, 88-90, 725-730, 799-810, 824-826)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na nieterminowym przeprowadzeniu przez WUP wstępnej weryfikacji 37 spośród 40 (92,5%) rozliczeń wsparcia, w odniesieniu do których miał zastosowanie art. 15g ust. 17b pkt 1 ustawy o COVID-19²⁹. Wszystkie przypadki dotyczyły rozliczeń pomocy udzielonej na podstawie art. 15g ustawy o COVID-19, przy czym:

- w pięciu z nich na dzień zakończenia badania dokumentacji (tj. 23 lutego 2021 r.) nie zakończono weryfikacji wstępnej rozliczeń, mimo iż od upływu terminu do ich złożenia minęło od 86 do 148 dni (opóźnienie wynosiło od 16 do 88 dni); cztery

²⁵ Data przekazania kontrolującym kompletnej dokumentacji objętych szczegółowym badaniem 40 zaakceptowanych do dofinansowania wniosków o pomoc z art. 15gg ustawy o COVID-19.

²⁶ W 12 przypadkach wstępną weryfikację rozliczenia przeprowadzono do upływu 90 dni od terminu na złożenie rozliczenia (dokładnie było to od 63 do 84 dni), w siedmiu przypadkach do upływu 120 dni (dokładnie było to od 104 do 120 dni), a w dwóch przypadkach po ponad 120 dniach (w jednym 131, w drugim 164).

²⁷ Po jednym przypadku: 80 dni, 105 dni, 110 dni i 120 dni.

²⁸ W trzech przypadkach były to dwa dni, w dwóch – 23 dni, zaś po jednym przypadku – jeden dzień, trzy dni, osiem dni, 55 dni i 128 dni.

²⁹ Jak wskazano w opisie badania próby dokumentacji 80 wniosków o pomoc ze środków FGŚP: na 40 objętych analizą wniosków o wsparcie z art. 15g ustawy o COVID-19, ustalony przez art. 15g ust. 17 b pkt 1, 60-dniowy termin na przeprowadzenie wstępnej weryfikacji rozliczenia dotyczył 39 przypadków, w których upływ terminu złożenia rozliczenia przypadł od 24 czerwca 2020 r., natomiast na 40 objętych analizą wniosków o wsparcie z art. 15gg ustawy o COVID-19 – jednego przypadku, w którym upływ terminu złożenia rozliczenia przypadł od 16 grudnia 2020 r.

były to sytuacje, w których z uwagi na braki/błędy w rozliczeniu i/lub załączonej dokumentacji beneficjenci po jego złożeniu dokonywali niezbędnych uzupełnień/korekt, jedna obejmowała wniosek o dofinansowanie wynagrodzenia i składek ZUS za dwa miesiące dla 1624 pracowników, co wymaga m.in. sprawdzenia 3248 przelewów na rachunki bankowe pracowników;

- w pozostałych 32 od upływu terminu na złożenie rozliczenia do przeprowadzenia przez WUP wstępnej weryfikacji rozliczeń minęło od 65 do 188 dni (opóźnienie od pięciu do 128 dni), z czego:
 - w 13 przypadkach, w których dotyczyło to rozliczeń złożonych w wymaganym terminie 30 dni od zakończenia okresu pobierania świadczeń, opóźnienie WUP w przeprowadzeniu tej weryfikacji wynosiło od 5 do 100 dni;
 - w pozostałych 19 przypadkach, w których rozliczenia nie zostały złożone terminowo, opóźnienie WUP w przeprowadzeniu tej weryfikacji wynosiło od 15 do 128 dni (przeprowadzano ją w terminie od 25 do 160 dni od złożenia przez beneficjenta pierwszego rozliczenia).

(akta kontroli str. 799-801, 805-807, 818-826)

Dyrektor WUP zapytana o przyczyny, dla których Urząd nie zdołał dotrzymać wynikającego z art. 15g ust. 17 pkt 1 ustawy o COVID-19 terminu na dokonanie wstępnej weryfikacji rozliczeń, wyjaśniła: (...) *Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach, we wskazanych (...) przypadkach (...) nie był w stanie dotrzymać (...) terminu na dokonanie weryfikacji wstępnej ze względu na:*

1. *Brak jednoznacznych wytycznych ze strony Ministerstwa, co do możliwości zastosowania i doboru próby do kontroli dokumentacji rozliczeniowej, na której mogłaby się oprzeć weryfikacja rozliczeń obejmujących firmy zatrudniające kilkaset lub kilka tysięcy pracowników i ubiegające się o dofinansowanie na 3 miesiące lub na przełomie miesięcy, co powodowało konieczność weryfikacji np. kilku tysięcy potwierdzeń dokonania płatności dla pracowników z danymi wykazanymi w kalkulatorze rozliczeniowym (...). Zgodnie z (...) art. 15g ust. 17b ustawy o COVID-19 weryfikacja wstępna polega w szczególności na analizie kompletności dokumentacji, prawidłowości złożonych przez beneficjentów oświadczeń oraz weryfikacji kwot przekazanych i faktycznie wykorzystanych środków, co w praktyce oznacza sprawdzenie przekazania wynagrodzeń na rzecz każdego pracownika objętego wsparciem,*
2. *Braki kadrowe wynikające z sytuacji epidemiologicznej Covid-19, konieczność pracy zdalnej, co miało duży wpływ na wydłużenie i zachwianie płynności procesu weryfikacji dokumentów,*
3. *Dużą ilość rozliczeń przypadających na każdego z pracowników oraz konieczność bieżącego weryfikowania wniosków wpływających do WUP w ramach poszczególnych tarcz antykrzysowych.*

Ponadto (...) znaczący wpływ na czas weryfikacji oraz przypadki przekroczenia terminu wynikającego z ustawy miał/miało również:

1. *Nierealny termin, o którym mowa w art. 15g ust. 17b, którego brzmienie skraca faktyczny czas na weryfikację dokumentów przez WUP ze względu na fakt, iż wielu Beneficjentów nie złożyło rozliczeń w terminie. Świadczą o tym liczne wezwania kierowane do Beneficjentów w przedmiocie złożenia rozliczenia (pisma niejednokrotnie awizowane) oraz niezbędnych dokumentów (...);*
2. *Długi termin oczekiwania na ujednolicone wytyczne co do sposobu rozliczenia wniosków (koniec lipca 2020 r. – Ministerstwo udostępnia kalkulator rozliczeniowy dla wniosków dotyczących pełnych miesięcy dofinansowania; połowa sierpnia 2020 r. dla wniosków obejmujących niepełne miesiące); WUP w Kielcach podjął się stosowania rozliczenia wg opracowanego i przyjętego wewnętrznie wzoru, by ułatwić Beneficjentom rozliczenie otrzymanych środków, jednakże nieco odmienne założenia Ministerstwa (...) spowodowały konieczność*

ponownego składania rozliczenia przez Beneficjentów (co skracало faktyczny czas przeznaczony na weryfikację dla WUP);

- 3. Brak wytycznych ze strony Ministerstwa, a następnie zmiany w interpretacjach dot. naliczania odsetek w różnych sytuacjach występujących przy rozliczeniu otrzymanych środków,*
- 4. Szczegółowe i indywidualne podejście pracowników WUP do poszczególnych rozliczeń (wiele sytuacji wymagało indywidualnego rozpatrzenia sprawy); WUP w Kielcach przyjął metodę bardziej wnikliwej i szczegółowej weryfikacji składanych rozliczeń już na etapie weryfikacji wstępnej. Pracownicy WUP utrzymują stały kontakt z Beneficjentami, starając się dokładnie wyjaśnić sprawę i zgromadzić niezbędną dokumentację (...). Zastosowane podejście może wydłużyć czas wstępnej weryfikacji, ale ze względu na swoją wnikliwość ułatwi/skróci okres weryfikacji końcowej.*

(akta kontroli str. 827-830)

Jakkolwiek, zdaniem NIK, wskazane w wyjaśnieniach Dyrektora WUP okoliczności wpływające na przedłużenie czasu wstępnej weryfikacji rozliczeń miały charakter obiektywny, należy zwrócić uwagę, że skoro uregulowania art. 15g ust. 17b ustawy o COVID-19 nakładają na wojewódzkie urzędy pracy obowiązek przeprowadzenia jej w określonym terminie, to Urząd powinien wypracować mechanizmy pozwalające na terminowe dokonanie niezbędnych czynności.

V. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski	1. Terminowe przeprowadzanie wstępnej weryfikacji rozliczeń składanych przez beneficjentów wsparcia przyznanego ze środków FGŚP.
Uwagi	Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie³⁰ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Kielce, 22 marca 2021 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach
p.o. Wicedyrektor
Krzysztof Wilkosz

Kontrolerzy
Barbara Jaros
starszy inspektor kontroli państwowej

.....
podpis

.....
podpis

Arkadiusz Pawlik
specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

³⁰ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.